

รูปแบบการนิเทศแบบคลินิกเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียน

ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร

เอกสารประกอบรูปแบบ

การนิเทศแบบคลินิกเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียน

เล่มที่ 4 การสังเกตการสอนเพื่อการเรียนรู้

ผู้วิจัย

นายกำแพง ไชยมาตย์

ศึกษานิเทศก์

สำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร

คำนำ

เอกสารประกอบการพัฒนาการนิเทศแบบคลินิกเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียน ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็น แนวทางในการพัฒนาการนิเทศแบบคลินิกเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียน ของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร เพื่อให้ครูผู้นิเทศ ผู้ร่วมนิเทศ ครูผู้สอนในฐานะ ที่เป็นผู้ร่วมนิเทศ มีความรู้ความเข้าใจ ความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียน ตระหนักในบทบาทหน้าที่ ร่วม วิเคราะห์พฤติกรรมและปัญหา ในการวิจัยในชั้นเรียน การวางแผนการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน การร่วม วางแผนปฏิทินการนิเทศร่วมกัน การสังเกตการณ์สอนเพื่อการเรียนรู้ การประเมินสมรรถภาพการเรียนรู้ การ ให้ข้อมูลย้อนกลับ ผู้วิจัยได้จัดทำเอกสารประกอบการพัฒนาทั้งหมด 6 เล่ม ประกอบด้วย

เล่มที่ 1 การประชุมปรึกษาหารือก่อนการสังเกต

เล่มที่ 2 การนิเทศแบบคลินิกเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียน

เล่มที่ 3 การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

เล่มที่ 4 การสังเกตการณ์สอนเพื่อการเรียนรู้

เล่มที่ 5 การวิเคราะห์สมรรถภาพการเรียนรู้

เล่มที่ 6 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการพัฒนา

ผู้วิจัยขอขอบคุณ ผู้เชี่ยวชาญ คณะครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงาน หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารประกอบการพัฒนาการนิเทศแบบคลินิกเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการทำวิจัย ในชั้นเรียนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร จะเป็นประโยชน์ต่อการ พัฒนารูปแบบการนิเทศต่อไป

นายกัมแพง ไชยมาตย์

ศึกษานิเทศก์

สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร

สารบัญ

เนื้อหา

คำนำ	2
สารบัญ	3
ระยะเวลา	5
วัตถุประสงค์	5
เนื้อหา.....	5
ขั้นตอนการดำเนินงาน.....	5
สื่อและแหล่งเรียนรู้.....	6
การวัดและประเมินผล	6
ใบความรู้.....	7
1. กระบวนการจัดการเรียนรู้เฉพาะบุคคล.....	7
1.1) ความหมายของการจัดการเรียนรู้.....	7
1.2) ลักษณะของการจัดการเรียนรู้ที่ดี	8
1.3) องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้.....	10
2. การสังเกตการเรียนรู้ของนักเรียน ตามกระบวนการนิเทศแบบคลินิก.....	11
2.1) ความหมาย	11
2.2) วัตถุประสงค์	12
2.3) ขั้นตอนการสังเกตการเรียนรู้ ตามกระบวนการนิเทศแบบคลินิก	12

2.4) แนวทางในการปฏิบัติการสังเกต.....	13
ใบกิจกรรม.....	16
ใบกิจกรรมที่ 1.....	17
ใบกิจกรรมที่ 2.....	18
ใบกิจกรรมที่ 3.....	19
เอกสารอ้างอิง.....	25
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	26

เอกสารประกอบรูปแบบ
เล่มที่ 4
การสังเกตการสอนเพื่อการเรียนรู้

ระยะเวลา 4 ชั่วโมง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ครูได้ดำเนินการปฏิบัติตามแผนการนิเทศ
2. เพื่อใช้วิธีการสังเกตการณ์สอนการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
3. เพื่อร่วมเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตการสอน ทั้งจากการศึกษาดูงานและการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน

เนื้อหา

1. กระบวนการจัดการเรียนรู้เฉพาะบุคคล
2. การสังเกตการเรียนรู้ของนักเรียน ตามกระบวนการนิเทศแบบคลินิก

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. วิทยากรอธิบายขั้นตอน วิธีการศึกษาคู่มือแก่ผู้เข้ารับการพัฒนา
2. วิทยากรแบ่งกลุ่มผู้เข้ารับการพัฒนา กลุ่มละเท่าๆ กัน ร่วมสนทนาและวิเคราะห์ ตามเนื้อหาที่

กำหนด

3. ผู้เข้ารับการพัฒนาแต่ละกลุ่มสนทนา อภิปราย และสรุปประเด็นสำคัญ โดยการเขียนแผนผังความคิด (Mind Mapping) ลงในกระดาษฟลิปชาร์ต ตามประเด็นที่กำหนด
4. ผู้เข้ารับการพัฒนาแต่ละกลุ่มส่งตัวแทน เพื่อนำมาแสดงผลงาน อภิปรายและสรุป
5. วิทยากรและผู้เข้ารับการพัฒนาร่วมกันสรุปแนวคิด

สื่อและแหล่งเรียนรู้

1. เอกสารประกอบการพัฒนา เล่มที่ 4 การสังเกตการสอนเพื่อการเรียนรู้
2. วิดีทัศน์ เรื่อง การประเมินเพื่อการเรียนรู้บนฐานการเรียนรู้แบบร่วมมือ (การประเมินผล) - Collaborative Learning จาก <https://www.youtube.com/watch?v=oCNiKJRcPWI>
3. ละครอาชีพชาร์ต ปากกาเมจิก
4. แบบสังเกตการณ์จัดการการเรียนรู้ในชั้นเรียน
5. แบบสังเกตพฤติกรรมการใช้สื่อ
6. แบบประเมินพฤติกรรมการใช้สื่อ
7. สังเกตพฤติกรรมการวัดผลตามแผนการเรียนรู้เฉพาะบุคคล

การวัดและประเมินผล

1. ประเมินการจัดกิจกรรม
2. ประเมินความสนใจ และความตั้งใจในการร่วมกิจกรรม
3. ประเมินผลการปฏิบัติงาน

ใบความรู้

1. กระบวนการจัดการเรียนรู้เฉพาะบุคคล

การจัดการเรียนรู้ที่ตีพิมพ์ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี ผู้สอนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ผู้สอนที่สอนอย่างมีหลักการมีความรู้และมีทักษะ จะช่วยให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความหมายและมีคุณค่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันนี้กระบวนการเรียนรู้มีได้จำกัดว่าจะต้องเกิดขึ้นเฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น แต่รวมถึงกิจกรรมที่เกิดขึ้นทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนที่ผู้สอนกำหนดเรื่องหรือกิจกรรมขึ้น ดังนั้นการจัดการเรียนรู้หรือที่เรียกกันว่า “การจัดกิจกรรมการเรียนรู้” จึงเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งที่ผู้สอนจะต้องเรียนรู้ให้เข้าใจและนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

1.1) ความหมายของการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ (Learning) เป็นกระบวนการที่กำหนดและวางแผนกระบวนการเพื่อให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การพัฒนาความคิดและความสามารถ โดยอาศัยประสบการณ์และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและ สิ่งแวดล้อม

ซึ่งสอดคล้องกับนักการศึกษาหลายท่านที่ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

สุมณ อมรวิวัฒน์ (2533) อธิบายความหมายของการจัดการเรียนรู้ไว้ว่าการจัดการเรียนรู้คือสถานการณ์อย่างหนึ่งที่มีสิ่งต่อไปนี้เกิดขึ้น ได้แก่

- (1) มีความสัมพันธ์และมีปฏิสัมพันธ์เกิดขึ้นระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อม และผู้สอนกับผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อม
- (2) ความสัมพันธ์และมีปฏิสัมพันธ์นั้นก่อให้เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่
- (3) ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์ใหม่นั้นไปใช้ได้

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์ (2542) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่มีระบบระเบียบ ครอบคลุมการดำเนินงานตั้งแต่การวางแผนการจัดการเรียนรู้จนถึงการประเมินผล

นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความหมาย ของการจัดการเรียนรู้ไว้อีกหลายทัศนะ เช่น

การจัดการเรียนรู้คือ การจัดสถานการณ์สภาพการณ์หรือกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์อันก่อให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่าย ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงามและพัฒนาการทั้งทางกายและทางสมอง อารมณ์และสังคม

การจัดการเรียนรู้คือการอบรมผู้เรียนโดยการจัดกิจกรรม อุปกรณ์และการแนะนำให้กับผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้คือ การจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน

1.2) ลักษณะของการจัดการเรียนรู้ที่ดี

ผู้สอนที่ดีทุกคนย่อมมีความรับผิดชอบในหน้าที่ในด้านการจัดการเรียนรู้และการอบรมผู้เรียนให้เป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนและชาติ ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ที่ดีต้องมีหลักในการยึดดังนี้

(1) ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดอยู่เสมอ โดยการซักถามหรือให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ สำหรับผู้เรียนในระดับต่างๆ เพื่อจะได้เป็นการฝึกให้ผู้เรียนคิดหาเหตุผล คิดเปรียบเทียบ และคิดพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆ

(2) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงให้มากที่สุด ด้วยการเรียนโดยการกระทำด้วยตนเอง (Learning by doing)

(3) ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่ม (Group working) โดยมีการปรึกษาหารือกัน ในกลุ่มแบ่งงานกันทำด้วยความร่วมมือกันและประเมินผลรวมกัน

(4) ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเองตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์

(5) มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดการเรียนรู้อยู่เสมอ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้นั้นเกิดความยืดหยุ่น น่าสนใจและไม่น่าเบื่อ โดยการนำเอาเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบต่างๆ มาดัดแปลงใช้ในการจัดการเรียนรู้

(6) มีการเตรียมการจัดการเรียนรู้ไวล่วงหน้า เพื่อให้ผู้สอนจะได้ทราบว่าสอนอย่างไรบ้างตามลำดับขั้นตอนและยังช่วยให้ผู้สอนพร้อมที่จะสอนด้วยความมั่นใจ

(7) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม และคิดหาเหตุผลความเป็นมาของสิ่งที่เรียน และมีการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

(8) มีการประเมินผลอยู่ตลอดเวลา เน้นการประเมินตามสภาพจริง ประเมินตามความรู้ความสามารถของผู้เรียนอย่างแท้จริง เพื่อให้แน่ใจว่าการจัดการเรียนรู้ได้ผลตรงตามจุดประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ เพียงใด

(9) มีสื่อการจัดการเรียนรู้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสนใจและเข้าใจบทเรียน เช่น ของจริง รูปภาพ หุ่นจำลอง แผนภูมิ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน วีดิทัศน์ ฐานข้อมูลการเรียนรู้ เว็บไซต์และสื่อดิจิทัลอื่นๆ

(10) มีการจูงใจในระหว่างการจัดการเรียนรู้เช่น การให้รางวัล การชมเชย การลงโทษ การติเตียน การให้คะแนน การสอบ การแข่งขัน การปรบมือให้เกียรติ ฯลฯ มาเป็นสิ่งกระตุ้น และชี้แนวทางเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ตั้งใจ ขยันหมั่นเพียรในการเรียนการทำกิจกรรมมากขึ้น

(11) มีกิจกรรมให้ผู้เรียนทำหลายอย่างเพื่อเร้าความสนใจของผู้เรียนและช่วยให้ผู้เรียนสนุกสนานในการเรียน

(12) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงามในทุกด้านทั้งร่างกาย อารมณ์สังคม และสติปัญญา

(13) ส่งเสริมความสัมพันธ์หรือการบูรณาการระหว่างวิชาที่เรียนกับวิชาอื่นๆ ในหลักสูตร เช่น สอนภาษาไทยก็สอนให้สัมพันธ์กับสังคมศึกษา ศิลปศึกษา ดนตรีและนาฏศิลป์ เป็นต้น

(14) มีการสร้างบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะแก่การเรียนรู้ตามบทเรียนที่สอนทั้งในแง่ของสิ่งแวดล้อมและอารมณ์ของผู้เรียน

(15) สอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child center) ในการจัดกิจกรรมต่างๆ ผู้เรียนจะเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ เอง ผู้สอนจะเป็นเพียงผู้คอยให้ความช่วยเหลือแนะนำในการทำกิจกรรม

(16) สอนโดยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ให้มากที่สุด

(17) สอนตามกฎแห่งการเรียนรู้โดยจัดบทเรียนให้เหมาะสมกับวัย ความสามารถและประสบการณ์เดิมของผู้เรียน

(18) สอนโดยส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามแบบประชาธิปไตย โดยสามารถแสดงความคิดเห็นต่างๆ และฝึกให้ผู้เรียนรู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น อีกทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีการวางแผนงานร่วมกับผู้สอน

นอกจากนี้ในด้านการศึกษา ได้มีนักการศึกษา กล่าวไว้ดังนี้

บลูม (Bloom, 1956) ได้จำแนกการเรียนรู้ไว้เป็น 3 ด้าน คือ

1. ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) หมายถึง พัฒนาการด้านสติปัญญาและความคิด
2. ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) หมายถึง พัฒนาการทางด้านความรู้สึกนึกคิด ความสนใจ ค่านิยม ความซาบซึ้ง การปรับตัวและเจตคติต่างๆ
3. ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) หมายถึง การพัฒนาทักษะในทางปฏิบัติ ได้แก่ทักษะในการไขว้ระยะต่างๆ เช่น การเคลื่อนไหว การลงมือทำงาน การทำการทดลอง

นอกจากนี้ยังได้เสนอเงื่อนไขของการเรียนรู้ไว้ 8 ประการคือ

1. การเรียนรู้เมื่อได้รับสัญญาณ (Signal Learning)
2. การเรียนรู้ในลักษณะของการกระตุ้น-ตอบสนอง (Stimulus-Response Learning)
3. การเรียนรู้โดยการเชื่อมโยงการกระตุ้น-ตอบสนอง (Chaining)
4. การเรียนรู้โดยสร้างความสัมพันธ์กระตุ้น-ตอบสนองด้วยภาษา (Verbal Association)
5. การเรียนรู้แบบแยกแยะ (Discrimination Learning)
6. การเรียนรู้ในแนวความคิดหลัก (Concept Learning)
7. การเรียนรู้ในกฎเกณฑ์ (Rule Learning)
8. การเรียนรู้เชิงแก้ปัญหา (Problem Solving)

1.3) องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้

ผู้สอนจำเป็นจะต้องศึกษาจากข้อมูลหลายประการเพื่อนำมาช่วยเสริมสร้างการจัด การเรียนรู้ของตน และการเรียนรู้ของผู้เรียนการจัดการเรียนรู้ไม่ว่าระดับใดก็ตามขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 3 ประการคือ

1. ผู้เรียน
2. บรรยากาศทางจิตวิทยาที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้
3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับบรรยากาศทางจิตวิทยาในชั้นเรียน

ถ้าองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ทั้ง 3 ประการนี้ดำเนินไปได้ด้วยดีจะทำให้ผู้เรียน ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้โดยอย่างมาก องค์ประกอบดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

(1) ผู้เรียน ธรรมชาติของผู้เรียนเป็นสิ่งที่ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงเป็นอันดับแรก เกี่ยวกับ ความสามารถทางสมอง ความถนัด ความสนใจ พัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์และจิตใจ ความต้องการพื้นฐานเป็นสิ่งที่ผู้สอนจะต้องคำนึงถึง และจะละเลยไม่ได้

(2) บรรยากาศทางจิตวิทยาที่ เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ผู้สอนเป็นส่วนที่สำคัญและเป็นส่วนหนึ่งที่จะกำหนดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เป็นไปในรูปแบบที่ต้องการ ความเป็นประชาธิปไตย ความเคร่งเครียด ความขี้บอานของ ผู้เรียน สิ่งเหล่านี้ จะเกิดขึ้นได้โดยผู้สอนเป็นผู้กำหนด แต่ถึงกระนั้นก็ตามบรรยากาศในชั้นเรียนยังมีองค์ประกอบอื่น ๆ อีกนอกเหนือไปจากตัวผู้สอน คือ ผู้เรียนเข้าชั้นเรียนโดยไม่ได้รับประทาน อาหารเช้าหรืออาหารกลางวัน ผู้เรียนเริ่มเรียนชั่วโมงแรกด้วยความรู้สึกหิวหรือบางครั้งผู้เรียน ได้รับสิ่งกระทบกระเทือนใจติดตามมาเนื่องจากความไม่พร้อมของในครอบครัว เป็นต้น สวนทางด้านตัวผู้สอนนั้นอาจจะมี ความกดดันจากฝ่ายบริหารหรือจากครอบครัว เศรษฐกิจ อาหารเข้าก่อนมาสถานศึกษาของผู้สอนมีเพียงน้ำแแก้วเดียวเท่านั้น สิ่งที่น่ามาก่อนเหล่านี้เกิดขึ้นก่อนที่ผู้สอนและผู้เรียนจะมาพบกัน ซึ่งเป็นสิ่งที่บ่งได้ว่าบรรยากาศทางจิตวิทยา ในชั้นเรียนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้จะปรากฏออกมาในรูปแบบใด

(3) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับบรรยากาศทางจิตวิทยาในชั้นเรียน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียนจะเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงเงื่อนไขหรือสถานการณ์ ว่าผู้เรียนจะประสบความสำเร็จ หรือความล้มเหลวต่อการเรียนรู้ผู้สอนควรจะต้องคิดถึงผู้เรียน ในฐานะเป็นบุคคลหนึ่ง ผู้เรียนมีสิทธิที่จะได้รับความต้องการพื้นฐาน และผู้สอนจะต้องหากวิธี ที่จะตอบสนองความต้องการพื้นฐานของผู้เรียนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้และผู้สอนควรจะต้องฝึกให้มีความรู้สึกไวต่อความรู้สึกนึกคิดของผู้เรียน เพื่อความสำเร็จแห่งการเรียนรู้และ การเจริญเติบโตเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ต่อไป

ซึ่งสอดคล้องกับ ประไพ ฉลาดคิด (2548) กล่าวว่า องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1. ผู้สอน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการจัดการเรียนรู้ เพราะผู้สอนต้องเลือกปรับปรุงเทคนิค และวิธีการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้ ให้เหมาะสมกับเนื้อหาและผู้เรียน

2. ผู้เรียน เป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งบุคลิกภาพ สติปัญญา ความถนัด ความสนใจและความสมบูรณ์ของร่างกาย อีกทั้งการสอนจะเกิดขึ้นได้นั้นจำเป็นต้องมีผู้เรียนเป็นผู้ได้รับความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ต่างๆ ที่ผู้สอนจัดให้

3. เนื้อหาวิชาต่างๆ ซึ่งผู้สอนจะต้องจัดเนื้อหาวิชาให้มีความสัมพันธ์กัน มีความน่าสนใจเหมาะสมกับวัย ระดับชั้น รวมทั้งสภาพสิ่งแวดล้อมของการจัดการเรียนรู้

4. กิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบอีกประการหนึ่ง ที่มีความสำคัญมากต่อการสอน กิจกรรมการเรียนการสอนนั้นออกแบบโดยผู้สอนและผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ จนเกิดความรู้ ความเข้าใจ มีการวัดผลและประเมินผลตามที่คุณสอนได้วางแผนไว้

5. สภาพแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนรู้อ ผู้สอนต้องมีวิธีการที่จะจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และควรจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้มีอากาศถ่ายเท มีทิศทางลม

6. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับบรรยากาศทางจิตวิทยาในชั้นเรียน ผู้สอนและผู้เรียนควรมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

2. การสังเกตการณ์การเรียนรู้ของนักเรียน ตามกระบวนการนิเทศแบบคลินิก

การสังเกตการณ์เรียนรู้ของผู้เรียน เป็นเทคนิควิธีอีกอย่างหนึ่งของการประเมินผลการเรียนรู้ในห้องเรียนตามสภาพจริง ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาในการนำประเด็นปัญหาหรือสิ่งที่ต้องการพัฒนาให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพไปปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในบริบทของการนิเทศการศึกษาก็เช่นเดียวกัน จำเป็นจะต้องนำเทคนิคการสังเกตไปใช้อยู่ด้วยเสมอ แต่จะต้องนำไปใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม เช่น การสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ ผลจากการสังเกตจะทำให้เห็นสภาพปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ ซึ่งจะให้เห็นข้อดีและข้อเสีย ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งผู้นิเทศจะต้องมีความรู้อย่างลึกซึ้งในวิชาวิทยาศาสตร์ และเข้าใจเทคนิคและกระบวนการของการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ และสามารถให้คำแนะนำได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ซึ่งครูสามารถนำคำแนะนำนั้นไปใช้ในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

ดังนั้น การสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จึงเป็นการติดตามผลของการนำแผนการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน

2.1) ความหมาย

การสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง การที่ผู้นิเทศที่มีความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูในขณะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน

2.2) วัตถุประสงค์

เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ โดยใช้ข้อมูลป้อนกลับจากการนิเทศของผู้นิเทศ

2.3) ขั้นตอนการสังเกตการเรียนรู้ ตามกระบวนการนิเทศแบบคลินิก

ขั้นตอนการสังเกตการเรียนรู้ มี 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นก่อนการสังเกต

1. สร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้นิเทศ

- 1.1 ปฏิบัติตนให้เป็นเพื่อนร่วมวิชาชีพกับครู
- 1.2 เป็นเพื่อนร่วมงานกับครู
- 1.3 ให้ข้อมูลต่าง ๆ แก่ครูในเรื่องที่จะทำการนิเทศ
- 1.4 เปิดโอกาสในการให้ซักถามข้อสงสัย และร่วมกันวิเคราะห์ตามสถานการณ์ที่เป็นจริง
- 1.5 แก้ไขข้อขัดแย้งต่าง ๆ ของครู ด้วยการรับฟังข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของครู
- 1.6 ให้ความสนใจต่อครูในการปฏิบัติ ให้เกียรติและยกย่องครูด้วยความจริงใจทั้งต่อหน้าและลับหลัง
- 1.7 ให้ข้อมูล ความรู้ และสนับสนุนการทำงานของครู

2. การปรึกษาหารือและการเตรียมแผนการเรียนรู้

- 2.1 ปรึกษาหารือและวางแผนการสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันกับครู
- 2.2 สร้างข้อตกลงหรือเกณฑ์มาตรฐานที่ช่วยส่งเสริมในการสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน
- 2.3 เลือกหรือสร้างเครื่องมือในการสังเกตร่วมกัน
- 2.4 ครูและผู้นิเทศ ปรึกษาหารือและปรับปรุงแผนการเรียนรู้ร่วมกัน

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการสังเกต

1. ผู้นิเทศเข้าไปสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเงียบ ๆ โดยไม่ทำลายบรรยากาศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2. ขณะสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้นิเทศต้องบันทึกพฤติกรรมการเรียนการสอน และบรรยากาศในห้องเรียนอย่างละเอียด โดยใช้เครื่องมือที่ร่วมกันเลือกหรือสร้างในขั้นตอนที่ 1

3. บันทึกพฤติกรรมการสอนของครู (อาจใช้เทปบันทึกเสียงช่วย)

4. ต้องสังเกต จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตั้งแต่ต้นจนจบ ในแต่ละครั้งของการสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นหลังการสังเกต

(1) วิเคราะห์พฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- 1.1 ครูกับผู้นิเทศร่วมกันวิเคราะห์พฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 1.2 นำข้อมูลจากการบันทึกพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พิจารณาร่วมกัน
- 1.3 พิจารณาพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ว่าพฤติกรรมใดเป็นจุดเด่น

พฤติกรรมใดเป็นจุดด้อย และพฤติกรรมใดเป็นปัญหา

- 1.4 ครูกับผู้นิเทศนำข้อมูลที่ได้มาร่วมกันปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

(2) การปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- 2.1 ครูจะต้องยอมรับพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของตน
- 2.2 เอาผลวิเคราะห์พฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งที่เป็นจุดเด่น จุดด้อย และพฤติกรรมที่เป็นปัญหาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการจัดทำ แผนการเรียนรู้ครั้งต่อไป
- 2.3 ปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหา

(3) ประเมินผล

- 3.1 ติดตามผลการปฏิบัติการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 3.2 ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติของผู้เรียนว่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นหรือไม่ และผู้เรียนมีเจตคติต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูในระดับใด

การสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้นิเทศควรทำหลาย ๆ ครั้ง จนผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมั่นใจว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูมีผลเป็นที่น่าพอใจ

2.4) แนวทางในการปฏิบัติการสังเกต

(1) การเข้าสังเกตการสอน ผู้นิเทศจะต้องเข้าชั้นเรียนก่อนเวลานัดหมาย เพื่อพบครูก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สอบถามถึงความพร้อมของครู สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับครู เช่น ยิ้มแย้มแจ่มใส ชมเชย การจัดสภาพแวดล้อมที่ดี เพื่อให้ กำลังใจ แก่ครูในเบื้องต้น เมื่อผู้สอนมีความพร้อมแล้ว จึงกล่าวสวัสดีกับผู้เรียน และแนะนำตนเองแก่นักเรียน แล้วจึงเข้าไปนั่งในจุดที่ครูจัดให้อย่างสงบและมีสมาธิ เพื่อตั้งใจและสังเกตด้วยความจริงใจ ไม่ควรย้ายที่นั่งหรือเดินไปมาขณะที่ครูกำลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพราะจะเป็นการรบกวนสมาธิของครูและนักเรียน

(2) การจดบันทึก เมื่อครูเริ่มสอนผู้นิเทศจะต้องจดบันทึกพฤติกรรมตามแบบบันทึกที่กำหนด เมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แล้ว ผู้นิเทศควรบันทึกข้อเสนอแนะสิ่งที่ควรบันทึก 2 ประการ คือ

1) จุดเด่นที่พบจากการสังเกต

2) จุดอ่อนที่ควรปรับปรุง

เมื่อบันทึกเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้ส่งมอบแบบสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้สอนทราบ เพื่อเป็นข้อมูลในการให้คำปรึกษาหรือเป็นข้อมูลย้อนกลับครั้งต่อไป ดังนั้นผู้นิเทศจึงควรระมัดระวังถ้อยคำ ภาษาที่ใช้บันทึกเป็นพิเศษ เพื่อไม่ให้ผู้สอนเสียกำลังใจ

กิจกรรมทั้งหมดนี้ ต้องให้เสร็จสิ้นหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สิ้นสุด ไม่ควรใช้เวลานานนัก ก่อนจะออกจากห้องเรียน ผู้สอนและผู้นิเทศจะต้องนัดหมายว่าจะดำเนินการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่อไป

(3) การรายงานและการนัดหมายในการทำกิจกรรมครั้งต่อไป เมื่อสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสร็จสิ้นลงแล้ว ผู้นิเทศจะต้องจัดทำรายงานการสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จัดทำรายงานให้นำข้อมูลจากเครื่องมือสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ และข้อมูลต่าง ๆ ที่ผู้นิเทศได้จดบันทึกไว้เพื่อแจ้งให้ผู้สอนรับทราบ เพื่อเป็นข้อมูลไปใช้ในการปรึกษาหารือร่วมกัน และให้ข้อมูลป้อนกลับต่อครู เมื่อผู้นิเทศบันทึกข้อมูลเสร็จควรมอบให้ครูทันที เพื่อนำไปศึกษาวิเคราะห์พร้อมกันและนัดหมาย ตกลงกันว่า จะร่วมปรึกษาหารือเพื่อให้ข้อมูลป้อนกลับในขั้นตอนต่อไป

(4) การประชุมปรึกษาหารือเพื่อให้ข้อมูลป้อนกลับ การประชุมปรึกษาหารือเพื่อข้อมูลป้อนกลับ ถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดของการสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ข้อมูลป้อนกลับที่เที่ยงตรงและมีประสิทธิภาพ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพราะข้อมูลป้อนกลับจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู เพื่อให้ครูประเมินความก้าวหน้า และพฤติกรรมการสอนด้านต่าง ๆ ของตน จึงถือว่าเป็นปัจจัยในการพัฒนาทักษะ ความรู้ เจตคติ และพัฒนาเทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพในครั้งต่อไป

(5) การให้ข้อมูลป้อนกลับ ข้อมูลป้อนกลับจะมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงที่สุดในการนำไปใช้นั้น ต้องเป็นข้อมูลป้อนกลับที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

5.1) เป็นข้อมูลเชิงพฤติกรรม ที่สามารถสังเกตได้ และแปลความหมายได้ มีความเจาะจง เจาะลึก สามารถมองเห็นพฤติกรรมนั้นได้อย่างชัดเจน

5.2) มีความบริสุทธิ์ ปราศจากค่านิยมส่วนตัวของผู้นิเทศที่มีอิทธิพลต่อ การตัดสินใจของครู และควรหลีกเลี่ยงในการให้คำแนะนำที่มีลักษณะเป็นเชิงบังคับ ให้ผู้รับการนิเทศเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม จะทำให้การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครูไม่ยั่งยืน

5.3) เป็นข้อมูลที่ได้จากสถานการณ์จริง คือ เป็นข้อมูลที่เกิดขึ้นและได้มาจากการสังเกต การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จริง ไม่ใช่มาจากการแปลความหมายหรือจากการทำนายผล ดังนั้น ข้อมูลจึงมีความแม่นยำ เที่ยงตรง ซึ่งได้จากหลักฐานเชิงประจักษ์

5.4) ผู้นิเทศต้องเปิดโอกาสให้ครูเปิดใจในการให้ข้อมูล สามารถชี้แจงได้เต็มที่ ซึ่งจะ เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนาพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู

5.5) มุ่งช่วยเหลือครูเป็นสำคัญ จุดมุ่งหมายในการให้ข้อมูลป้อนกลับนั้น เพื่อเปิดโอกาสให้ครูปรับปรุงพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนั้น ผู้นิเทศจะต้องให้ข้อมูลที่ถูกต้อง ชัดเจน เพื่อให้ครูสามารถเข้าใจได้

(6) การให้ข้อมูลป้อนกลับ ครูและผู้นิเทศ ต้องมีส่วนร่วมในการพิจารณาและเสนอข้อมูลได้อย่างเสมอภาค อย่าให้ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเกิดความรู้สึกที่เหนือกว่าและด้อยกว่า ความเสมอภาค จะสร้างบรรยากาศของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และยังเป็นการสร้าง ความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน

(7) มุ่งหมาย เจาะจงที่พฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป้าหมายของการสังเกตอยู่ที่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู ไม่ใช่มุ่งที่การเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพของครู ดังนั้น การให้ข้อมูลป้อนกลับจึงต้องมุ่งเน้นที่พฤติกรรมการสอนของครู มิใช่ไปวิเคราะห์หรือวิจารณ์ วิชาทักษะบุคลิกภาพของครู

(8) มุ่งให้ครูเห็นประโยชน์จากข้อมูล ผู้นิเทศจะต้องสามารถทำให้ครูได้เข้าใจถึงจุดมุ่งหมาย เหตุผล และคุณประโยชน์ที่เขาพึงจะได้รับ อันจะกลายเป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงและพัฒนาพฤติกรรมสอนของตนต่อไป

(9) มุ่งอธิบายถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น พิจารณาถึงข้อมูลป้อนกลับต้องพิจารณาและอธิบายจากพฤติกรรมที่เป็นจริง หลีกเลี่ยงการใช้ภาษา หรือการแสดงออกซึ่งการวัดและการประเมินตัวครู

(10) การตัดสินใจเลือกทางเลือกใหม่ เมื่อได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยละเอียดแล้ว ขั้นสุดท้ายเป็นการพิจารณาตัดสินใจเลือกทางเลือกใหม่ เพื่อเป็นข้อมูลป้อนกลับ ทางเลือกนี้จะประกอบด้วย พฤติกรรมที่ดีซึ่งควรคงไว้ และพฤติกรรมที่ยังด้อย ควรปรับปรุงแก้ไข ในส่วนที่ต้องปรับปรุงแก้ไข ผู้นิเทศจะต้องกระตุ้นและสนับสนุนให้ครูได้พิจารณาทางเลือกใหม่ เพื่อจะช่วยให้การปรับปรุงการเรียนการสอนนั้นมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้น

(11) การสรุปข้อมูล ข้อมูลที่ได้จำเป็นจะต้องสรุปเพื่อนำไปใช้ ควรมี 4 ประเด็น คือ

- 1) จุดมุ่งหมายของบทเรียน
- 2) รูปแบบและยุทธวิธีในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 3) พฤติกรรมของครูและแนวปฏิบัติของครูในระหว่างจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 4) พฤติกรรมของผู้เรียนระหว่างเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้

(12) การเสนอข้อมูลป้อนกลับ ข้อมูลที่สรุปแล้วควรเก็บไว้เป็นข้อมูลในการสังเกตครั้งต่อไป และเพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาพฤติกรรม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู และผู้นิเทศควรส่งรายงานการนิเทศนี้ให้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หากมีการเปลี่ยนผู้ทำหน้าที่นิเทศ เพื่อจะได้นำข้อมูลนี้ไปใช้ในการนิเทศคราวต่อไป

ใบกิจกรรม

เล่มที่ 4

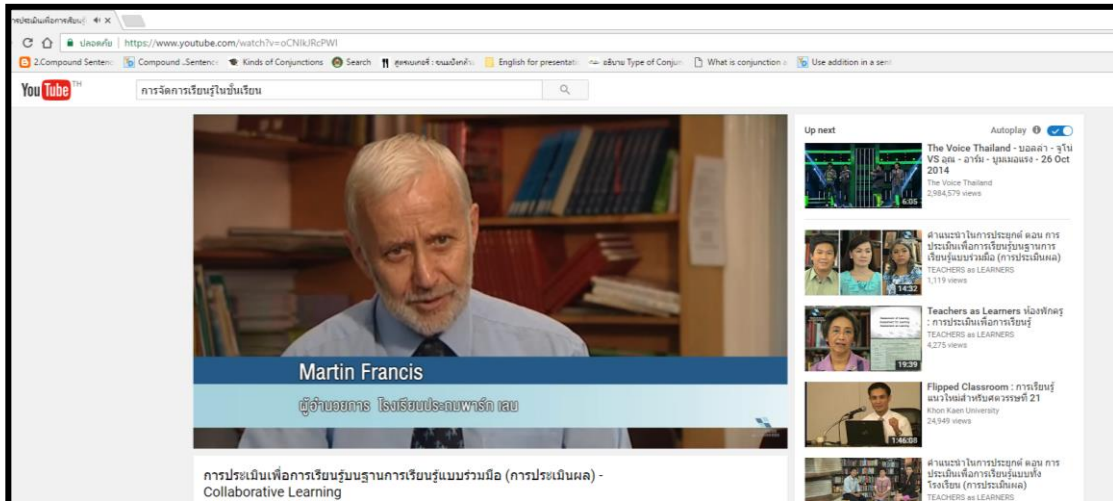
การสังเกตการสอนเพื่อการเรียนรู้

ใบกิจกรรมที่ 1

การจัดการเรียนรู้เฉพาะบุคคล

คำชี้แจง ให้ผู้รับการพัฒนาขีวิตทัศน์ เรื่อง การประเมินเพื่อการเรียนรู้บนฐานการเรียนรู้แบบร่วมมือ (การประเมินผล) - Collaborative Learning แล้วร่วมกันวิเคราะห์และสรุปตอบคำถาม ดังต่อไปนี้

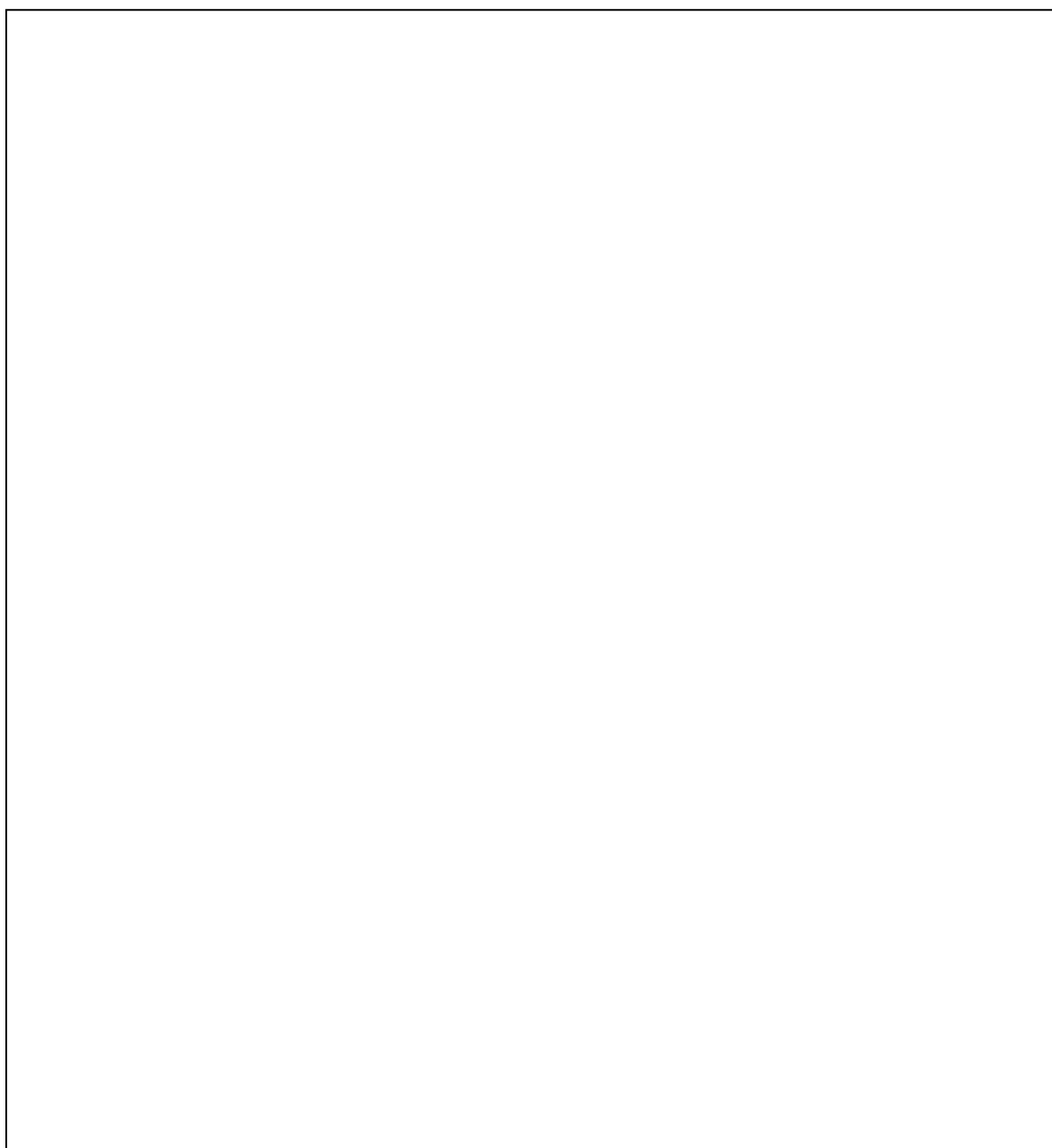
(แหล่งที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=oCNiKJcPWI>)

1. ความหมายของการจัดการเรียนรู้ตามวิธีทัศน์นี้เป็นอย่างไร อธิบายพอสังเขป
.....
.....
2. รูปแบบ ขั้นตอน และการเตรียมการ ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามวิธีทัศน์นี้เป็นอย่างไร
.....
.....
3. วิธีการจัดการเรียนรู้ของวิธีทัศน์นี้มีข้อดีและข้อจำกัดอย่างไร
.....
.....
.....

ใบกิจกรรมที่ 2

องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ที่ดี

คำชี้แจง ให้ผู้รับการพัฒนาแบ่งเป็นกลุ่มตามเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ แล้วร่วมกันวิเคราะห์และร่วมกันอภิปรายระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ที่ดีในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ตนเองรับผิดชอบสอน และนำมาเขียนให้เป็นแผนผังความคิด (mapping)

เครื่องมือการสังเกต

คำชี้แจง ให้ผู้รับการพัฒนาแบ่งเป็นกลุ่ม แล้วร่วมกันวิเคราะห์และร่วมกันอภิปรายระดมความคิดเห็นในการเลือกและสร้างเครื่องมือการสังเกต

1	แบบสังเกตการณ์จัดการการเรียนรู้ในชั้นเรียน
2	แบบสังเกตพฤติกรรมการใช้สื่อ
3	แบบประเมินพฤติกรรมการใช้สื่อ
4	สังเกตพฤติกรรมการวัดผลตามแผนการเรียนรู้เฉพาะบุคคล
5	อื่นๆ

แบบสังเกตการณ์จัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน

ครูผู้รับการนิเทศ ..... ผู้สังเกตการณ์สอน .....

วัน ..... ที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .... เวลา .....

ระดับชั้น ..... วิชา .....

ขั้นนำ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขั้นดำเนินการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขั้นสรุป

.....

.....

.....

.....

.....

.....

พฤติกรรมที่ครูผู้สอนต้องปรับปรุง

.....

.....

.....

สังเกตพฤติกรรมการใช้สื่อการสอน

ครูผู้รับการนิเทศ _____ ผู้สังเกตการสอน _____

วัน _____ ที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____ เวลา _____

ระดับชั้น _____ วิชา _____

กิจกรรม / สื่อการสอน	พฤติกรรมการใช้สื่อ			จำนวนครั้งที่ใช้สื่อ
	ใช้ได้ยง คล่องแคล่ว	ใช้ได้ แต่ ติดขัด บ้าง	ใช้ได้ไม่ดี พอ	
ขั้นนำ				
ขั้นดำเนินการสอน				
ขั้นสรุป				

ข้อสังเกตอื่นๆ

.....

.....

.....

แบบประเมินพฤติกรรมการใช้สื่อ

ครูผู้รับการนิเทศ _____ ผู้สังเกตการณ์สอน _____

จำนวนครั้งที่	พฤติกรรมที่สังเกต				รวมคะแนน
	มีสื่อ	ไม่มีสื่อ	มีการใช้สื่อ	ไม่ใช้สื่อ	
1					
2					
3					
4					

เกณฑ์การให้คะแนน

มีสื่อ	ให้ 1 คะแนน
ไม่มีสื่อ	ให้ 0 คะแนน
มีการใช้สื่อ	ให้ 1 คะแนน
ไม่ใช้สื่อ	ให้ 0 คะแนน

สังเกตครั้งที่	พฤติกรรมที่สังเกต			รวมคะแนน
	ใช้สื่ออย่างคล่องแคล่ว	ใช้ได้ แต่ติดขัดบ้าง	ใช้ได้ไม่ดีพอ	
1				
2				
3				
4				

เกณฑ์การให้คะแนน

ใช้สื่ออย่างคล่องแคล่ว	ให้ 3 คะแนน
ใช้ได้ แต่ติดขัดบ้าง	ให้ 2 คะแนน
ใช้ได้ไม่ดีพอ	ให้ 1 คะแนน

สังเกตพฤติกรรมการวัดผลตามแผนการเรียนรู้เฉพาะบุคคล

ครูผู้รับการนิเทศ _____ ผู้สังเกตการสอน _____

วัน _____ ที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____ เวลา _____

ระดับชั้น _____ วิชา _____

เนื้อหา/ทักษะที่เรียนรู้/ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	วิธีวัด			คะแนน
	ใช้แบบทดสอบ	ใช้คำถาม สนทนาโต้ตอบ	ใช้ปฏิบัติใช้ ทักษะเฉพาะ	

ข้อสังเกตอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

เอกสารอ้างอิง

- มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2553). **คู่มือการจัดระบบการเรียนการสอน ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้**. (พิมพ์ครั้งที่ 1). พิมพ์ที่โรงพิมพ์เทียนวัฒนา พรินต์ติ้ง. วิชา
ประไพ ฉลาดคิด. (2548). **หลักการสอน**. กรุงเทพฯ: เกษมศรี ซี.พี.
- ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. (2542). **การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น: สานต่อที่ท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร:
บริษัท เซนเตอร์ดีสคัฟเวอรี จำกัด
- สุนน อมรวีวัฒน์. (2533). **สมบัติทิพย์ของการศึกษาไทย**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Bloom, Benjamin A., (1956). **Taxonomy of Education Objective Handbook I: Cognitive Domain**. New York: David Mc Kay Company.

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ตรวจรูปแบบและเนื้อหาเอกสารการพัฒนา

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สำราญ กำจัดภัย
ประธานกรรมการหลักสูตรวิจัยหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์ คณะกรรมการหลักสูตรวิจัยหลักสูตรและการสอน
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์ คณะกรรมการสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
4. ดร. สุนทรี ศิริอังกูร ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
5. ดร. สาวิตรี เถาว์โท สาขาวิชาหลักสูตรและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยนครพนม
6. ดร. ณรงค์ศักดิ์ โยธา หัวหน้าสาขาวิชาคณิตศาสตร์และสถิติประยุกต์ คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสานนครราชสีมา
7. นางสาวนันทากร คัมภีร์พงษ์ ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ เทศบาลนครนครราชสีมา
8. นางสมจิตร นาสีแสน ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สพป. สกลนคร เขต 1
9. นายประจวบ บุญแสง ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับ 9
สำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร
10. นางสาวโสภา ทวีพันธ์ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ ระดับ 9
โรงเรียนภูดินแดงวิทยา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร

